

gd hebben om
hieden moet.

olpen.
ren en wer-

J. W.

steengeval
at God de
ezag?

deze rubriek
ten. Tenminste
beantwoording

juiste beant-
duar nog wel.
len Heere ver-
hem gezonden,
ng over Israël

van deze op-
e zalving van
l, dooden zal
tot God, „Saul
l”. En daarop
a een kalf van
gekomen om
j zult Isai ten
en geven, wat
en, dien Ik u

tomen om den
ere Samuël in
t hij hem doen
s naar Bethle-
diengen willen
js hebben, hoe
on, het gebruik

is. Want, zoo
an Zijn knech-
maar met zoe-
e zeggen of te
2.

oe gemakkelijk
de Schrift, als
t ziet, hij haar
wil ik daarmee
oos opzet was
die hier vol-
die, omdat ze
n niet konden
heiligheid, met
an dit Schrift-
eg uit de ver-

dat de Heere
van het offer,
s brengen. Dat
a God, bij zijn
niet aan offe-
ben opgenomen
s tegenwerping,
n tegen Sauls
dan, met eer-
Bethlehem als
or te brengen.
zels bij deze
niet de minste
n, hij toch de
aken.

rengen van een
ids zalving —
ndelingen trou-
el althans zoo
behoorde reeds
Dat de Heere
zijn bodening
elling van naar
en, verschrikte
ij waarin Saul
ate, dat hij den
rede viel. Zoo
ande te Bethle-
nwerping.

m gaan offeren.
het toerichten
eerste zijn, dat
ls Samuël dan
dsten der stad:
dt: „Met vrede;
rande te doen,
d. Zeker, hij zegt
van zijn komst-
ande een zaak
allermint als
en dan het af-
die het geldt,
ag worden.
geheel overeen-
g des Heeren.

Dauids zalving mócht nog niet publiek worden. Dit deel van Zijn raad en doen wilde de Heere niet, dat Samuël reeds bekend zou maken. Wie zal Hem daarover ter verantwoording roepen? Wat sterveling, hij mag dan Saul of anders heeten, kan van den Allerhoogste eischen, dat Hij, op zijn navraag, hem door Zijn knechten openbaren zal, wat Hij alsnog verborgen wil houden? Als het, naar het woord van den Spreukendichter, reeds het recht eens Konings is om een zaak te verbergen, hoeveel te meer dan is het het recht van den Allerhoogsten Koning.

Een deel van zijn opdracht mag, naar Gods woord, Samuël, bij navraag van Sauls kant, openbaar maken; een ander deel niet. En de openbaarmaking van het eerste dient hem tot dekking tegen een gevaar dat hij vreest.

Het is, gelijk Calvijn bij I Sam. 16:2 aantekent: er is een groot verschil tusschen het verbergen van iets en het voorwenden van iets.

En Samuël, als hij handelde naar Gods aanwijzing, wendde niets voor, werkte niet met verzinzel of leugen, maar verborg alleen wat God alsnog verborgen wilde houden. Calvijn oordeelt dan ook, dat er in het woord Gods tot Samuël schijn noch schaduw is van leugen of bedrog.

Wel is er, naar het me voorkomt, een element in Gods zeggen tot Samuël, dat rechtstreeks samenhangt met de vrees van den profeet: het bevel n.l. om voor de offerande te Bethlehem met zich mee te nemen „een kalf van de runderen”. Want op zich zelf noodig was dat niet. Samuël had ook te Bethlehem zich wel van een offerdier kunnen voorzien. Dat de Heere hem beveelt het met zich te nemen, zal wel zijn reden hierin hebben, dat zóó Samuëls verzekering op eventuele navraag, aanstonds des te geloofwaardiger zou zijn, en allicht ook, dat daardoor zulke navraag zelfs van te voren overbodig schijnen en derhalve achterwege blijven zou.

Dat zou hier het blijk van de vaderlijke zorg Gods over Zijn knechten, tóch al in meer dan één opzicht zoo treffend, dubbel ontroerend doen zijn.

Op het Vogeleiland.

(Een nieuw natuurboek.)

Ergens las ik, dat men in stoffenfabrieken en weverijen de verschillende figuren en figuurcombinaties der patronen vindt door middel van den kaleidoscoop, den kijker, waarin bij rustig-draaiende beweging vele losse bestanddeelen door verglijding zich vormen tot een veelkleurige eenheid.

Of het juist is, weet ik niet. Maar de gedachte zelf voelde ik aanstonds als van toepassing op deze rubriek van ons blad. Voor den regelmatigen lezer is ze immers een soort van kaleidoscoop, waarin de losse bestanddeelen, n.l. de onderwerpen die naar aanleiding van de boeken aan de orde komen, door wekelijksche wisseling een veelkleurigheid vormen, die, als bespreking van boeken, toch weer een eenheid is. En zooals het met dien kijker voorkomt, kan het ook hier het geval zijn: de opvolgende figuur kan van de voorafgaande weinig, maar soms ook heel veel verschillen, vaak zelfs een totaal andere zijn naar vorm en perspectief.

Voor deze laatste situatie staan we in dit artikel. Spraken we eenige weken achtereenvolgend boeken, die de geestelijke dingen tot inhoud en achtergrond hebben, thans is aan de beurt van behandeling een boek, dat ons brengt op het terrein der natuurhistorie en van vogels en planten vertelt. Van het zuiver literaire komen we zonder overgang, op het biologische; van den dichtbundel en den roman, die ontwikkeling van het psychische leven doen zien, worden we in één's geplaatst voor de teekening van het physische, van het natuurlijke leven. Een totaal andere stof dus, of, om nog even te blijven in het gebruikte beeld, een gansch andersoortige figuur, die ontstaat door het één keer verdraaien van den kijker. Maar — en dat is het wat zulk een andersoortigheid rechtvaardigt — die verglijding ligt in het karakter van den kijker, of anders, het is de aard van deze rubriek, dat ze van zeer afwisselenden inhoud is.

...

Het boek, dat dan voor heden op het programma staat, is een nieuwe bijdrage tot de serie standaardwerken over het natuurleven, die de Uitgever A. G. Schoonderbeek te Laren brengt: met fotografieën en pentekeningen rijk geïllustreerde boeken in groot formaat, die, in populair vorm, belangstelling wekken voor de flora en de fauna, het plant- en dierleven, van ons mooie vaderland. Reeds verschenen „Zon op de golven”, „De Roep der velden”, „De Tooi der getijden”, „Sprake en Sproke van het jaar”, die we alle hebben aangekondigd, en thans is er het nieuwe deel: Op het Vogeleiland, door G. van Beusekom, F. P. J.

Koopmans, M. Lutten en N. Tinbergen, met een inleiding van Dr Jac. P. Thijssen.

Over de waardij van deze boeken heb ik een en andermaal geschreven. Maar telkens als een nieuwe proeve van het soort is verschenen is er weer de behoefte om het nog eens te zeggen van hoeveel belang ze zijn. Tot de literatuur in den strikten zin behooren ze niet, behoort ook dit nieuwe deel niet, maar toch zijn ze, en is ook dit, een artikel onder de rubriek „Literatuur en Kunst” waard, omdat ze van de eerste tot de laatste bladzijde handelen over het schoone en dienovereenkomstig verrijkende lectuur bieden. En tegenover de vele moderniteiten, vooral ook op het gebied der literatuur, die we niet anders dan als bewijzen van moderne verworping kunnen aanmerken, zijn ze uitingen van moderne opvattingen, die ten volle onze sympathie verdienen. Een naderen toch tot de levende natuur als tot een altijd weer verwonderingwekkende bron van schoonheid, een bezien van en met groote toewijding indringen in den rijkdom, die in de planten- en dierenwereld ten toon gespreid wordt of, even veelvuldig, verborgen ligt, is een arbeid, die waardeerend afdwingt en dat met name doet, wanneer, zooals in deze boeken steeds het geval is, deze arbeid gepaard gaat met eerbiediging van ordening en wet in het natuurleven.

Ten dezen in het bijzonder zijn deze boeken getuigenissen van de moderne opvatting. De nieuwe bestudeering van het leven der natuur beschouwt de natuur om haars zelfs wil, zoekt naar de verschijnselen, tracht die, in hun schier eindeloze verscheidenheid, te groepeeren en vooral, streeft naar psychologische doorgroeiing. De oudere opvatting, die alleen beoogde te leeren kennen het nut dat de mensch uit het dieren- en plantenrijk trekken kan, heeft afgedaan; het jagen — ik zei het reeds eerder — is geworden een jagen met het fototoestel in plaats van met het geweer. Daarmee in overeenstemming is de houding van den mensch tegenover het leven der natuur veranderd. Eerbiediging wordt verlangd, tegen geweldpleging opgetreden in woord en daad, tegenover vroegere onverschilligheid bewondering gekweekt. Van dit alles dan spreken deze boeken. En daarom gaat hun betekenissen in tweeërlei richting. Ze doen zien de schoonheid en de wetmatigheid van het groote zoo- wel als van het kleine in de natuur en brengen daardoor — dikwijls onbedoeld, want helaas wijzen ze daarop in den regel niet — tot een bewonderen van de wijsheid en majesteit van den Schepper, die dat alles zóó, en tot in de fijnste bijzonderheden geregeld, tot aanzien heeft gebracht. Wie als Christen deze boeken leest en telkens zich gewezen ziet op de doelmatigheid in het organisme van planten en dieren, vindt er de prediking in van Gods grootheid. En degene die niet leeft uit de christelijke overtuiging doch denkend leest, zal zich niet kunnen losmaken van den indruk, dat achter het kosmische wonder, dat hij te aanschouwen krijgt, een allesregerende Kracht staat, die — en dat is het belangrijke — niet maar mechanisch werkt en gewerkt heeft, doch scheppend, ordenend naar wijs inzicht en tegelijk die ordening bindend aan vaste wetten, dat wil dus zeggen, een Kracht die een Persoonlijkheid is. En waar hij dan van elders weten kan, dat geloofd wordt in God, die alle ding regeert, zal zich zijn denken met dat weten kunnen verbinden en alzoo óók tot hem uitgaan de prediking van Gods grootheid.

Dat is het eerste element van de betekenis dezer boeken. En het tweede is, dat ze opvoedend werken, dat ze den mensch, dien ze brengen tot bewondering voor het natuurleven, ervan doordringen, hoe hij zich temidden van en tegenover dat natuurleven heeft te gedragen. Want niet altijd is het vernielzucht of baldadigheid, als planten worden beschadigd en nesten worden vernield, het is dikwijls ook onwetendheid of zelfs uiting van oprechte, maar ongecultiveerde belangstelling. Deze boeken leeren hem dan, hoe hij handelen moet en wijzen tegelijk den weg aan, die tot bevrediging van deze belangstelling leidt, maar nu zoo, dat hij werkelijk ziet, wat hij zoekt, zonder dat hij beschadigt en vernielt.

En dan dragen de illustraties tot deze tweeledige betekenis een belangrijk deel bij. Vooral geldt dat van de foto's, die, met de grootste zorgvuldigheid genomen, de planten in hun schoonheid en de dieren in hun natuurlijkheid doen zien. De dierfotografie is hoe langer hoe meer een afzonderlijk vak geworden, dat van allerlei vernuftig gevonden hulpmiddelen zich bedient, om de karakteristieke en voor het menschenoog veelal verborgen levensgewoonten van de dieren, te treffen en weer te geven. Het doorbladeren van deze boeken, alleen maar met het oog op de illustraties, is opzichzelf al een werkzaamheid, waaruit de winst der tweeërlei betekenis voortvloeit kan.

...

En nu dit nieuwe boek zelf.

Het brengt den lezer naar een van Nederlands natuurmomenten, „de Beer”, een eilandje aan den overkant van den Nieuwen Waterweg bij Hoek van Holland, behoorend tot de Kroondomeinen en daarom onder voortdurend toezicht gesteld. Door deze bewaking, die tegelijk is kundige verzorging, kan zich de duinflora er voorspoedig ontwikkelen en

vinden er de vele en vaak zeldzame watervogels een rustige woonplaats. De schrijvers en fotografeerders, die daar toegang hebben verkregen en er gaandeweg bekenden zijn geworden, zoodat ze vrij hun gang konden gaan, hebben het eilandje in alle richtingen doorkruist, overal met behulp van „schuilhutten” die ze bouwden, waarnemingen gedaan en opnamen gemaakt van het leven der vogels, de planten bestudeerd en gezocht naar de verhoudingen tusschen planten- en dierenrijk — en van dat alles vertellen ze, smakelijk, leerzaam en met groote kennis van zaken. Niet beter kan ik doen, om een indruk van het geheel te geven, dan de titels der verschillende hoofdstukken opnoemen. Het zijn er 21 en dus wordt het een heele opsomming. Maar, gezien het voorafgaande, zal de lezer er toch de kleur van het mooie boek in kunnen vinden en de titels spreken bovendien, op een enkele na, voor zichzelf. Na de inleiding van Dr Thijssen en een woord vooraf van de auteurs, waarin ze vertellen hoe ze tot de publicatie van hun werk gekomen zijn, komen de navolgende bijdragen, meest van Van Beusekom en Tinbergen (Rutten heeft voornamelijk de foto's geleverd): De eerste kennismaking, Als de vischdieven bruiloft vieren, Bij de scholeksters op bezoek, Als de vlieren bloeien, Een stervend Landschap (over de stuifduinen, dat zijn duinen „ontstaan op het strand, waar de helm het stuivende zand opvangt en vasthoudt en zich er boven uitwerkt”, die nog slechts op een drietal plaatsen in ons land te zien zijn), De Dwergsterns, Naar de Kluten, Een plantenwandeling, Het Gezin van den Stormmeeuw, Een strandwandeling, Langes den Waterweg, Waar de Meeuwen slapen, In een Koksmeewendorp, Hoeksche Roofridders (bedoeld zijn de bruine kiekendieven), De Grootte Trek zet in, Trekvogelfotografie, Naar het Wijde Slik (de zuidpunt van het eiland, een broedplaats van alle mogelijke vogels), Drukke Dagen (de laatste Octoberdagen, als de trekkers druk in de weer zijn), Na den Storm, Winterdag, Avifauna van de Beer.

Wie zich voor het vogelleven interesseert heeft uit deze titelreeks voldoende kunnen opmaen, dat dit boek voor hem wat waard is en als hij het dan ter hand neemt, zal hij bemerken, dat het nog veel meer geeft, dan hij verwachtte. Want er is geen vogel van de Beer en geen plant uit de duinen, die niet besproken wordt. Voeg ik hier nu nog aan toe, dat de (blijkbaar nog jonge) auteurs een groot enthousiasme bezitten en met een fleurige blijheid van hun zwertochten en ondervindingen vertellen, dan kan het duidelijk zijn, dat dit nieuwe deel van de serie een uitnemende uitbreiding betekent en waard is, met aandacht gelezen te worden.

Jammer is, dat ook hier niets doorklinkt van een hooger toon en dat de voortdurend omhooggerichte blik niets meer ziet, dan de vogels en de bonte wolken alleen.

C. T.

Consonanten en Dissonanten.

Onder deze goedgekozen titel gaf Wouter Hutchenruyter dit jaar bij Van Stockum en Zoon (Den Haag) de herinneringen aan zijn bedrijvig muziekleven uit. Een stuk biographie dus.

„Gedurende mijn meer dan veertigjarige muzikantenarbeid” — zoo zegt hij in de inleiding — „heb ik, midden in het muziekleven staand, alle belangrijke gebeurtenissen op het gebied van de toonkunst, hetzij mee-beleefd, hetzij van nabij gade-geslagen. Mijn ambt van orkestleider bracht mij in aanraking met bijna alle solisten van naam, die in de jaren van mijn werkzaamheid het podium betraden; ook met veel componisten, dirigenten, schrijvers over muziek. Ik had ook zitting in tal van besturen en commissies, en leerde zodoende vele zaken, waarvan het publiek alleen de buitenzijde zag, in kern en wezen kennen. Mijn herinneringen zijn dus dicht samengeweven met het muziekleven in ons vaderland, zij hebben als zoodanig belang en daarom durf ik ze bekend maken.”

De schrijver stelt hier op de voorgrond: het belang van zijn ervaringen voor de muziekgeschiedenis: we gelooven goed te doen, zijn voorbeeld te volgen.

...

„Men zat aan tafels en dronk (en at!) wat men wenschte. Dat „eten” bereikte zijn hoogtepunt in de tweede pauze, wanneer de restaurateur de bestellingen vaak niet kon bijhouden; het gonzend gebabbel van de bezoekers, en het geklepper van borden, messen en vorken, gaf samen, wat een moderne jonge dame zou vinden „een zaaalige Jazz-musiek”.

Vlak voor het orkest stond een groote, ronde tafel, die blijkbaar voor de stamgasten was bestemd; alle dames hielden zich al luisterend (wanneer zij niet babbelden!) bezig met een handwerkje; twee hanteerden een soliede breikous.”

Zóó beschrijft Wouter Hutchenruyter het publiek